

Aan: Jan Hamming, Stephanie Onclin, Lennart Graaff

Van: [REDACTED]

Amsterdam, 15 juli 2025

Betreft: Aanpak Ondernijning

Context

Criminele netwerken en families zijn actief in Zaandam-Oost met een ondermijnend effect op de preventieve aanpak van het Pact, de leefbaarheid binnen het gebied en het gezag van de overheid. Om de criminele netwerken/families en hun verdienmodellen te verstoren, hun netwerken te stoppen en te laten vertrekken uit Zaanstad is een dedicated team nodig dat zich hiervoor inzet.

De vraag

De vraag die voor ligt is hoe de ondermijningproblematiek in Zaandam Oost effectief aan te pakken. Zaandam Oost vraagt om een andere aanpak dan in de rest van de stad. Er is specifiek behoefte om beleid en uitvoering bij elkaar te brengen op het gebied van Ondernijning in Zaandam Oost.

Afbakening van de vraag

De afbakening van deze vraag betreft de gemeentelijke uitvoering binnen de aanpak van ondernijning, specifiek voor Zaandam Oost.

Bereikte overeenstemming

Eerder hebben de directie van de gemeente Zaanstad en van het Pact Zaandam Oost overeenstemming bereikt over de volgende punten:

- Er blijft een dedicated team voor Zaandam Oost, aangestuurd door een programmamanager met veel kennis van de wijk
- Het Interventieteam heeft een duidelijke/eenduidige leidinggevende nodig
- De programmamanager van het Interventieteam (beoogd programmamanager = [REDACTED] is in dienst bij de gemeente Zaanstad
- Het interventieteam in Zaandam Oost dient als voorbeeld voor het nog niet bestaande interventieteam dat voor de rest van Zaanstad wordt opgericht
- De afdelingen Bouw RO en Vergunningverlening werkt nauw samen met het Interventieteam

Verschillen van inzicht

In de huidige situatie werkt het een deel van Interventieteam binnen de afdeling Ondernijning en een deel van het team binnen de afdeling Naleving van de gemeente Zaanstad. Omdat de gemeente Zaanstad er in haar organisatiemodel voor heeft gekozen om de functionele en hiërarchische leidinggevende taken uit elkaar te halen betekent dit effectief dat de functioneel leidinggevende

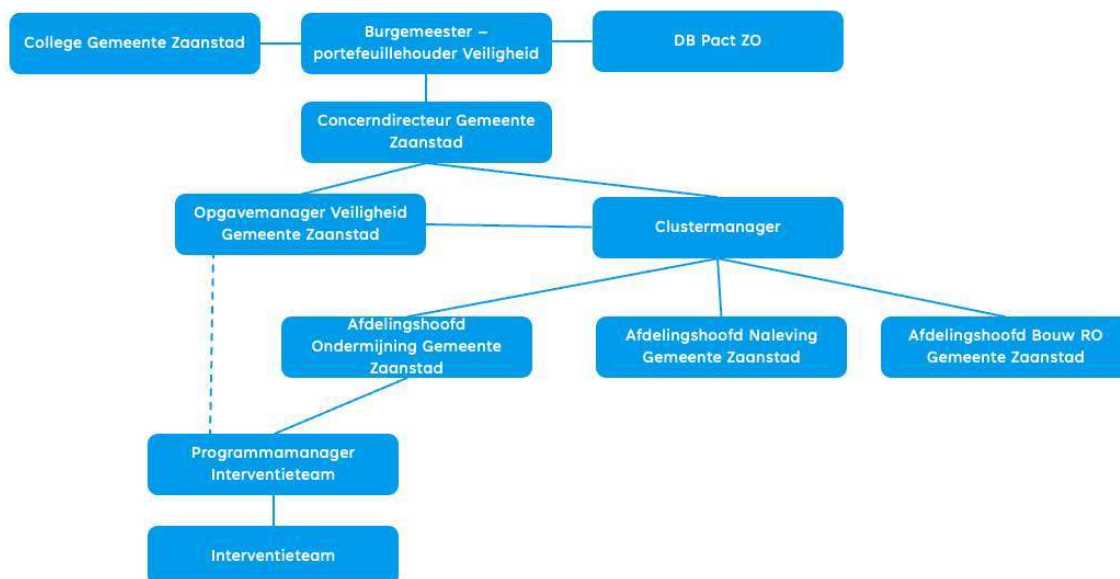
verantwoordelijkheid over het Interventieteam valt onder de opgavemanager Veiligheid. Het hiërarchisch leidinggeven valt in de huidige situatie formeel onder het afdelingshoofd en het afdelingshoofd Ondermijning en afdelingshoofd Naleving.

In de praktijk ervaart het Interventieteam de opgavemanager veiligheid van het programmabureau van het Pact als functioneel leidinggevende. Dit leidt tot veel verwarring en onduidelijkheid over wie nu daadwerkelijk de leidinggevende (functioneel en hiërarchisch) is van het Interventieteam, zowel intern binnen de gemeente als bij de mensen in het Interventieteam. Het team is te versnipperd en ervaart hierdoor grote uitdagingen in het uitvoeren van hun werk. Dit gaat zelfs zo ver dat mensen dreigen uit te stappen wanneer er op zeer korte termijn geen duidelijkheid komt.

Omdat het Interventie van groot belang is voor de aanpak Ondermijning in Zaandam Oost, en het voor de medewerkers van het Interventieteam urgent is, is de wens een gemeentelijke programmamanager vrij te maken en leidinggevende te maken van het Interventieteam in Zaandam Oost. Om tot volledige overeenstemming te komen is op het volgende punt besluitvorming of instemming nodig van de burgemeester: de hiërarchische en functionele aansturing van de programmamanager en het interventieteam Zaandam Oost, de verantwoordingslijnen en de positie van de programmamanager binnen het gemeentelijke organogram:

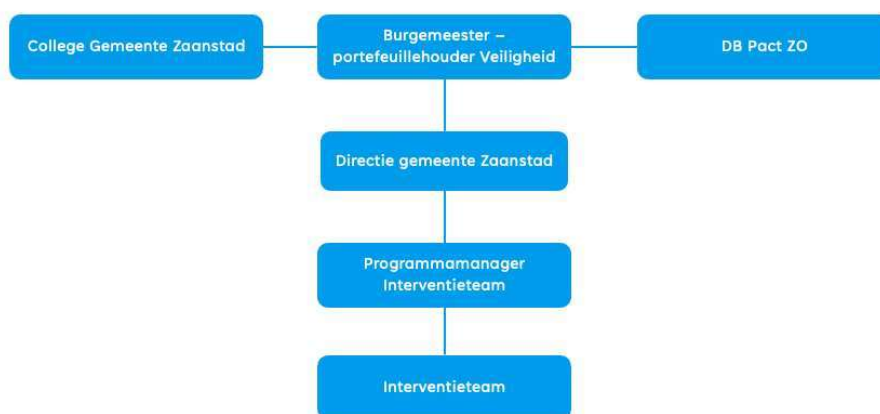
- Optie 1: De programmamanager valt onder functionele aansturing van de opgavemanager veiligheid van de gemeente Zaanstad. De functionele aansturing van het Interventieteam valt onder de programmamanager van het team. De hiërarchische aansturing valt deels onder het afdelingshoofd Ondermijning en deels onder het afdelingshoofd Naleving van de gemeente Zaanstad.
 - o Consequenties optie 1:
 - De opgavemanager Veiligheid blijft verantwoordelijk voor de hele opgave Veiligheid, inclusief de aanpak ondermijning in Zaandam Oost.
 - Het afdelingshoofd Aanpak Ondermijning van de gemeente Zaanstad blijft hiërarchische leidinggevende en voert de p-gesprekken met het Interventieteam.
 - De programmamanager van het Interventieteam legt verantwoording af aan de opgavemanager Veiligheid van de gemeente Zaanstad en voert gesprekken over zijn of haar functioneren met het afdelingshoofd van de gemeente Zaanstad.

Optie 1:

- Optie 2: De programmamanager valt het Interventieteam vallen onder de concerndirecteur maar werkt met rechtstreeks mandaat van de burgemeester. De programmamanager geeft hiërarchisch en functioneel leiding aan het Interventieteam.
 - o Consequenties optie 2:
 - De huidige opgavemanager Veiligheid staat deels zijn mandaat af of mandateert door (specifiek het stuk ondernijning in Zaanstad Oost) aan de programmamanager van het Interventieteam in Zaanstad Oost.
 - De programmamanager is functioneel en hiërarchisch leidinggevende van het Interventieteam.
 - De programmamanager van het interventieteam legt direct verantwoording af aan de burgemeester.

Optie 2:

Het Interventieteam heeft in de toekomst de gewenste samenstelling:

- Strategisch beleidsmedewerker/jurist
- Teamcoördinator
- Toezichthouders Ondernijning
- Toezichthouders Naleving
- Toezichthouders Bouw/RO
- Informatie-analist
- Horeca-toezichthouder
- Jurist handhavingdossiers

Dit betekent dat het huidige team uitgebreid zou moeten worden. Ook hier moet nog overeenstemming over worden bereikt.

Voorstel voor besluit:

Wij stellen voor om tijdelijk, een periode van 2 tot 3 jaar, een programmamanager hiërarchisch en functioneel leidinggevende van het Interventieteam van Zaandam Oost te maken. De programmamanager is werkzaam bij de gemeente Zaanstad, en werkt in opdracht van de burgemeester. Dit betekent concreet dat de programmamanager van het Interventieteam verantwoordelijk is voor het functioneren van het Interventieteam en daarmee voor de uitvoering van de gemeentelijke bijdrage binnen de aanpak Ondernijning in Zaandam Oost, zoals ook opgetekend in het uitvoeringsplan van het Pact Zaandam Oost. Beleid en uitvoering van de aanpak Ondernijning in Zaandam Oost wordt op deze manier bij elkaar gebracht.

Aangezien de programmamanager van het Interventieteam verantwoordelijk is voor de uitvoering van het gemeentelijke deel binnen de aanpak Ondernijning in Zaandam Oost is het logisch dat deze programmamanager onder de concerndirecteur van de gemeente Zaanstad valt en werkt met direct mandaat van de burgemeester. We zien een organisatiebelang vanuit het organisatiemodel van de gemeente om niet te herschikken in de bestaande verantwoordelijkheden van de opgavemanager. Aan de andere kant zien we een duidelijk belang vanuit de (majeure) opgave in het gebied en behoefte aan stabiliteit, met een heldere aansturing en een herkenbaar model waarin de verantwoordelijkheid kan worden belegd bij iemand die deze ten volle kan dragen. Dat laatste belang zou ons inziens moeten prevaleren.

Wij adviseren verder om aan de voorkant scherp afspraken te maken over de benodigde functies, de reguliere inzet en aanvullende Rijksinzet en heldere communicatie na het nemen van het besluit. Het is van groot belang dat er duidelijk en uniform gecommuniceerd wordt naar alle betrokkenen binnen het Interventieteam en de gemeente Zaanstad en dat op korte termijn vervolgafspraken worden gemaakt om het besluit verder uit te werken.

Dit brengt met zich mee dat gedurende de periode dat de aanpak ondernijning op deze manier wordt georganiseerd er een bijzondere – meer inhoudelijke verantwoordelijkheid bij de concerndirecteur wordt belegd. Het is dan ook van belang dat met elkaar vast te stellen dat dit gerechtvaardigd wordt vanwege het bijzondere belang dat aan deze aanpak gehecht wordt, het innovatieve karakter, de veelheid van betrokkenen en de complexiteit van de omgeving waarbinnen het team moet opereren. De aanpak wordt dan ook gedefinieerd als een *special* die tijdelijk onder

deze constructie zal vallen en na afloop van de afgesproken periode wordt geëvalueerd. Dan is er ook ruimte voor het gesprek over de parallelle ontwikkeling in andere delen van Zaanstad en over voor- en nadelen van gemeenschappelijke aansturing.

Naast de inhoudelijke verantwoordelijkheid en de P-verantwoordelijkheid is er een zekere verantwoordelijkheid binnen de planning- en control-cyclus van de gemeente Zaanstad. Die is thans belegd bij de zeven opgavemanagers die gezamenlijk het opgave-MT vormen en die vier keer per jaar vergaderen over de aansluiting van de verschillende programma's op het proces van begroting en jaarrekening. In die context zou de programmamanager kunnen aanschuiven bij dat opgave MT maar wij geven er de voorkeur aan die rol te (blijven) beleggen bij de opgavemanager veiligheid. Hierbij hoort dat aan de voorkant duidelijke afspraken worden gemaakt over de middelen die de gemeente beoogt in te zetten voor de aanpak ondernijning en de procedurele afspraak dat afwijking alleen in overleg met de programmanager kan worden voorgesteld en met bestuurlijke betrokkenheid. De opgavemanager treedt als het ware op *namens* de programmanager in het opgave-MT voor de aanpak ondernijning Zaanstad Oost.